

Huvudman

Varbergs kommun
varbergdirekt@varberg.se

Ärendet

Tematisk tillsyn av beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9 vid grundskolan Hagaskolan 4–9 i Varbergs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Varbergs kommun att senast **den 9 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om betyg och utformning av betygskatalog. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen

Om Varbergs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Varbergs kommun ska vidta följande åtgärder

Beslut om betyg och betygskatalog

1. Se till att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Det oavsagda gäller inte om kompletterande bestämmelser i skolförordningen är tillämpliga (3 kap. 16 § skollagen och 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen).

2. Se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (6 kap. 10 § skolförordningen samt 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [2011:123]).
3. Se till att det av betygskatalogen framgår om ett betyg har rättats eller ändrats samt när detta har gjorts. Såväl det gamla som det nya betyget ska framgå och den eller de som har beslutat om nytt betyg efter prövning, rättelse eller ändring ska datera och signera uppgiften i betygskatalogen (9 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog ([2011:123])).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:3430) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende beslut om betyg, dokumentation av betyg och utformning av betygskatalog avseende årskurs 9. Hagaskolan 4–9 i Varbergs kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom besök på skolenheten den 24 april 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn och administratören genomförts och dokumentation har granskats, bl.a. betygskatalog och en förteckning över undervisande personal. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Föreläggande

Beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över den personal som undervisade eleverna i årskurs 9 höstterminen 2023 och betygskatalogen från höstterminen 2023 avseende dessa elever. Av förteckningen över undervisande personal framgår vilka lärare som har lärarlegitimation. Betygskatalogen förs på papper och består av en sida med en tabell där elevernas namn och personnummer framgår samt elevernas samtliga betyg. Därtill finns även en kolumn benämnd "Anteckningar" samt en kolumn med elevens meritvärde. Nedanför tabellen finns information om vilken klass och termin betygskatalogen avser samt information om huvudman, skolenheten, skolenhetskod och lägeskommun. Vidare finns en förklaring till förkortningar och förklaringar till andra tecken. På ett separat blad finns en översikt över vilka lärare som är betygssättande i respektive ämne med signaturer och datering för betygssättning samt information om klass, termin, huvudman, skolenhet, skolenhetskod och lägeskommun. Av handlingen framgår att betygen beslutats den 15–18 december 2023. Det finns ytterligare ett separat blad med betygskatalogen för ämnet modersmål. Där finns en översikt över betyg för samtliga elever på skolenheten som undervisas i modersmål och vilka lärare som är betygssättande med deras signaturer och datering för betygssättning samt information om termin, huvudman, skolenhet, skolenhetskod, datum för utfärdande och lägeskommun. Av handlingen framgår att dessa betyg beslutats den 21 december 2023.

Av förteckningen över undervisande personal framgår att samtliga lärare har lärarlegitimation förutom en lärare i engelska samt en (av två) lärare i slöjd. Vidare framgår att samtliga lärare är tillsvidareanställda förutom läraren i engelska, en lärare i slöjd samt en lärare i matematik och teknik. På de separata bladen med signaturer framgår att det är en lärare som signerat betyg i respektive ämne, förutom i idrott och hälsa, teknik, samt spanska för 9B där det saknas signaturer. I slöjd för 9A och 9B och i svenska för 9A är det två lärare som signerat. Av intervju med rektor framgår att de två lärarna i slöjd tillsammans sätter betyg i ämnet för de elever som undervisats av den icke-legitimerade läraren. I ämnet svenska framgår det av intervju med rektor att lärarna delar upp undervisningen mellan sig. De samplanerar och arbetar tillsammans. Av betygskatalogen framgår vidare att den icke-legitimerade läraren i engelska ensam beslutat om betyg och signerat betygskatalogen. I modersmål finns signaturerna på det separata bladet med betygskatalogen för ämnet modersmål.

Under varje kolumn på bladet med alla ämnen och betyg har respektive lärare skrivit sina initialer, dock saknas såväl datering som namnförtydligande. Dessutom saknas initialer i modersmål. I två fall finns det betygsnoteringar i kolumnen "Anteckningar". I ett fall för en elev är det noterat ett "C" och "hkk". Betyget för eleven i

hem- och konsumentkunskap är också överstruket i kolumnen för ämnet. I ett annat fall har ett uppflyttat betyg i religionskunskap inringats och under "Anteckningar" framgår följande notering: "F → E". Vidare har två betyg i idrott och hälsa överstrukits och nya betyg noterats i kolumnen för betyg. Dock finns i dessa två fall inte någon notering i kolumnen för "Anteckningar". Av intervju med rektor och administratör framgår att de inte vet om det är rättelser eller ändringar av betygen. Avseende religionsbetyget vet inte rektorn om det är ett uppflyttat betyg som ändrats eller rättats.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § första stycket skollagen). Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet (10 kap. 17 och 18 §§ skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska betygskatalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter provning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan markeras med ett horisontellt streck (9 §). Siffran 3 ska anges när ett

ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen (2010:800) eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen (11 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg finner att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändringen ska göras av rektorn om den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Varbergs kommuns verksamhet vid Hagaskolan 4–9 uppfyller författningarnas krav avseende att betyg ska sättas av undervisande lärare i slutet av varje termin i de ämnen som eleven fått undervisning i.

Skolinspektionen bedömer dock att det är en brist att inte varje betyg har en signatur. Då varje betyg är ett beslut ska det vid varje betyg finnas en signatur med datering. Av utredningen framgår att lärarna har signerat betygskatalogen på ett separat blad med en signatur per ämne, förutom i ämnet slöjd och svenska, samt att de skrivit sina initialer under respektive ämneskolumn med betyg. Dock saknas signatur av den undervisande läraren i ämnena idrott och hälsa (9A och 9B), teknik (9A och 9B) och moderna språk, språkval spanska (9B). Vidare framgår det inte vilka elever som respektive lärare i slöjd i 9A och 9B samt i svenska för 9A beslutat om betyg för, eller om båda lärarna beslutat om betyg för alla elever. Det är av rättssäkerhetsskäl av stor vikt att dokumentation av beslut om betyg sker i enlighet med gällande föreskrifter.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det är en brist att den icke-legitimerade läraren som undervisat i engelska ensam har beslutat om betyg och signerat betygskatalogen.

Det är därtill en brist att en rättelse och ändring av betyg inte har gjorts i enlighet med lagens krav. Av utredningen framgår att det finns ett antal noteringar i betygskatalogen som saknar både datering och initialer och där det inte framgår om betyget som har justerats är rättelse eller en ändring. Enligt gällande

föreskrifter kan endast rektorn rätta ett betyg medan det i första hand är den som fattat beslut om ett betyg som har rätt att ändra betyget. Det är därför viktigt att det av betygskatalogen framgår om ett betyg har rättats eller ändrats.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Varbergs kommuns verksamhet vid Hagaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om betyg och utformning av betygskatalog. Det finns därför skäl att förelägga Varbergs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av utredaren Tove Andersson. Föredragande i ärendet har varit utredaren Ola Cederblad.